

M. T. B. COLLEGE, SURAT

Manuscript Library

Ref.
No. 162
Ser.

Title: *Haritileka Ketam*

Plate

162

Incomplete

:	Haritālīkā Vratam.	:	Title
:	:	:	Author
:	:	:	Editor
:	:	:	Year, Vols.
:	:	:	Publisher
162:	:	:	Remarks

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ भाद्रपदशुक्लतीयायां शिष्टपरिग्रहीतं हरि
 तालिकाव्रतं ॥ तत्र परविद्यायां कार्यं ॥ मुहूर्तमात्रसत्वेऽपि दिने गौरी
 व्रतं पर इति माधवोक्तेः ॥ हरितालिकासत्त्वपुरस्कारेणापि परविद्
 ग्रहणवचनाद्विवेकासीयि उदाहृतं तत्र व्रतविधिः ॥ भाद्रपदशुक्ल
 तीयायां प्रातस्तिलामलकैस्तैलेनाभ्यंगं विधाय मासपक्षाद्युत्थित्य
 मम समस्तपापक्षयपूर्वकं सप्तजन्मराज्यपुत्रपौत्रसौभाग्यादिविबुद्ध
 येऽनुमामहेश्वरप्रीत्यर्थं हरितालिकाव्रतमहं करिष्ये ॥ तदा दौ गौरीयुक्तं
 महेश्वरं संपूज्य ॥ अथ पूजा ॥ हरितालिव्रतांगत्वेन सखीसहपार्वती
 महेश्वरपूजां करिष्ये ॥ तदंगकलशाराधनं मन्त्रांमृतौ प्राणप्रतिष्ठां क

ह. ब्र रिष्ये ॥ पीतकौशेयवसनो हेमांभां कमलासनं ॥ भक्तानां वरदानित्यं पा
वैती चिंतयाम्यहं ॥ मंदारमालांकुलितालकायैकपालमालांकितशेख
॥ ९ ॥ राये ॥ दिव्यांबरायै च दिगंबराय नमः शिवायै च नमः शिवाय ॥ उमामहे
श्वराभ्यां नमः ॥ ध्यानं देवि देव समागच्छ प्रार्थये हं जगन्मये ॥ इमां म
या कृतां पूजां गृहाण सुरसत्तम ॥ शिवगौरीभ्यां नमः आवाहनं ॥ भवा
नीत्वं महादेवी सर्वसौभाग्यदायके ॥ अनेकजन्मसंयुक्तमांसनं प्राति
गृह्यतां ॥ आसनं सुचारुशीतलं दिव्यं नानागंधसमन्वितं ॥ गृहाण ॥ १० ॥
देवदेवेशि महादेवि नमोस्तुते ॥ पाद्यं ॥ श्रीपार्वति महाभागेशंकरप्रि
यवादिनी ॥ अर्घ्यं गृहाण कल्याणी भर्ता सहपतिव्रते ॥ अर्घ्यं ॥ गंगा

जलं समानीतं सुवर्णकलशे स्थितं ॥ आचम्यतां महाभागैरुद्रेण सहिते
नद्ये ॥ आचमनं ॥ गंगासरस्वतीरे वा पयोष्ठी नर्मदाजलैः ॥ स्नापितो
सिमया देवी तथा शांतिं कुरुधमे ॥ स्नानं ॥ पयोदधिघृतं चैव शर्कराम
धुसंयुतं ॥ पंचामृतेन स्नपनं प्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यतां ॥ पंचामृतस्नानं ॥
किरणाधूतपापाचपुण्यतोयासरस्वती ॥ मणिकण्डजलं ग्राह्यं स्नाना
र्थं प्रतिगृह्यतां ॥ शुद्धोदकस्नानं ॥ सर्वसत्त्वाधिके सोम्ये लोकलज्जा
निवारणे ॥ मयोपपादिते तुभ्यं वाससी प्रतिगृह्यतां ॥ वस्त्रं ॥ नाना मंत्रैः
समुद्भूतं कांचनं भक्तवंत्सलं ॥ उपवीतं गृहाण त्वं लोकानुग्रहकारक ॥
उपवीतं ॥ कंचुकीमुपवस्त्रं च नानारत्नैः समन्वितं ॥ गृहाण त्वं मया दत्ता

ह० ब्र० पार्वतीचनमोस्तुते ॥ कंचुकी उपवस्त्रं ॥ नानामणिसमायुक्तं कांचनेन वि
 राजितं ॥ भूषणं सर्वलोकेशी दुर्गे त्वं प्रतिगृह्यतां ॥ कंठभूषणं ॥ हरिद्राचूर्ण
 ॥ २ ॥ कंदिव्यं कर्पूरादिसमन्वितं ॥ मनोहरं जगन्मातर्भवानी प्रतिगृह्यतां ॥ हरिद्रां ॥
 हरिद्राजनितं दिव्यमरुणाभं सुशोभनं ॥ भक्तानां वरदे देवी कुंकुमं प्रातः
 गृह्यतां ॥ कुंकुमं ॥ सुगंधितैलसंयुक्तं कोमलं मानसि प्रियं ॥ शंकरस्य प्रि
 ये गौरी कज्जलं प्रतिगृह्यतां ॥ कज्जलं ॥ ताडपत्रं शुभं दिव्यं नामाणि
 विराजितं ॥ कर्णशोभाकरं श्रेष्ठं गिरिजे प्रतिगृह्यतां ॥ ताडपत्रं ॥ कुंकुमा ॥ २ ॥
 गरु कर्पूरं चंदनं कस्तुरी तथा ॥ विलेपनं महादेवी गंधं दास्यामि भाक्तितः ॥
 गंधं ॥ रंजिताः कुंकुमोच्चेन अक्षताश्चातिशोभनः ॥ ममैषां देवि दानेन प्र
 सन्नाभव पार्वती ॥ अक्षतां ॥ हरिद्रा कुंकुमं चैव सिंहूरं कज्जलान्वितं ॥ सो

भाग्यद्रव्यसंयुक्तं गृहाण परमेश्वरी ॥ सोभाग्यद्रव्याणि ॥ मल्लिकाबकु
 लचंपकपाटलाडौ पुन्ना गजातिकरवीररसालपुष्पैः ॥ बिल्वप्रवालतु
 लसीदलमालतीभिस्त्वां पूजयामि जगदीश्वरि मे प्रसीद ॥ पुष्पाणि ॥
 अथांगपूजा ॥ उमायै नमः पादौ ० गौर्यै ० जंघ्यै ० पार्वत्यै ० जानुं ० जगद्धा
 त्र्यै ० ऊरुं ० जगत्प्रतिष्ठायै ० कटिं ० शान्तिरूपिण्यै ० नाभिं ० देव्यै ० उदरं ० लो
 वंघ्यै ० स्तनौ ० काल्यै ० कंठं ० शिवायै ० मुखं ० भवान्यै ० नेत्रे ० रुद्राण्यै ० क
 र्णौ ० शर्वाण्यै ० ललाटं ० मंगलधात्र्यै ० शिरः पूजयामि ॥ इति गौरि अंग
 पूजा ॥ देवदुमरसोद्भूतः कृष्णगरुडसमन्वितः ॥ आनीतोयं मया धूपो भ
 वानी प्रतिगृह्यतां ॥ धूपं ॥ त्वं ज्योतिः सर्वदेवानां तेजसां तेज उत्तमः ॥ आ

रु. व्र. लज्जोतिः परंधामदीपोयंप्रतिगृह्यतां॥ दीपं॥ अन्नंचतुर्विधं स्वादुर
 ॥३॥ सेः पट्टिः समान्वितं॥ भक्षभोज्यसमायुक्तं नैवेद्यं प्रतिगृह्यतां॥ नैवेद्यं॥
 आचमनं॥ मलयाचलसंभूतं कर्पूरैः समान्वितं॥ करोद्धर्तनकंचारु
 गृह्यतां जगतः पतेः॥ करोद्धर्तनं॥ इदं फलं मया देवस्थापितं पूरतस्तव॥
 तेन मे सफला वाप्तिर्वैजन्मनि जन्मनि॥ फलं॥ पूगीफलं महद्दिव्यं
 नागवत्यादलैर्युतं॥ कर्पूरैः समान्वितं तांबूलं प्रतिगृह्यतां॥ तांबूलं॥
 हिरण्यगर्भगर्भस्त्रिं हेमबीजं विभावसोः॥ अनंतपुण्यफलदमतः शान्तिं
 प्रयच्छ मे॥ दक्षिणां॥ वज्रमाणिक्यवैडूर्यमुक्ताविडुममंडितं॥ पुष्पराग ॥३॥
 समायुक्तं भूषणं प्रतिगृह्यतां॥ भूषणानि सम० चंद्रादित्यौ च धरणि वि

द्युदग्निस्तथैव च॥ त्वमेव सर्वतेजांसि आर्तिक्यं प्रतिगृह्यतां॥ नीरांजनं
 अथ नाम पूजा॥ उमायै नमः गौर्यै० पार्वत्यै० जगद्धात्र्यै० जगत्प्रति
 ष्ठायै० शान्तिरूपिण्यै० हराय० महेश्वराय० शंभवे० शूकपाण्यै० पिना
 कधृषे० शिवाय० पशुपतये० महादेवाय० पुष्पांजलिं॥ यानिका
 नि च पापानि ब्रह्महत्यासमानि च॥ तानि तानि विनश्यंति प्रदक्षि
 णपदे पदे॥ प्रदक्षिणा॥ अन्यथा शरणं नास्ति त्वमेव शरणं मम॥ त
 स्मात्कारुण्यभावेन रक्षरक्ष परमेश्वरी॥ नमस्कारः॥ पुत्रांदेहि धनं
 देहि सौभाग्यं देहि सुव्रते॥ अन्यांश्च सर्वकामांश्च देहि देवि तमोक्त
 ते॥ इति प्रार्थना॥ ततो वैष्णवपात्राणि सौभाग्यद्रव्यसहितानि वा

ह० ब्र० यना निदद्यात् ॥ अन्नं सुवर्णपात्रस्थं सवस्त्रं फलदक्षिणां । वायनं गौ
॥४॥ रीविप्राय ददामि प्रीतयेतव ॥ सौभाग्यारोग्यकामानां सर्वसंपत्स
मृद्धयेणौरीगौरीशतुष्ट्यर्थं वायनं ते ददाम्यहं ॥ इति मंत्राभ्यां वाय
नं दद्यात् ॥ तस्मिन् न हनिकर्तव्यं पूजनं रजनीमुखे ॥ अर्धरात्रे उमा
कांतौ अर्चनं जागरं चरेत् ॥ इति पूजा ॥ अथ कथा ॥ सूतो वा
च ॥ मंदारमालां कुलितालकायै कपालमालां कितशेखराय ॥ दि
व्यांबरायै च दिगंबराय नमः शिवायै च नमः शिवाय ॥ १ ॥ कैलासशि
खरे रम्ये गौरी पृच्छति शंकरं ॥ गुह्याद्गुह्यतरं गुह्यं कथयस्व महेश्वर ॥ ४ ॥
॥ २ ॥ सर्वेषां सर्वधर्माणां अल्पायासं महत्फलं ॥ प्रसन्नोऽसि य

दानाथ तथ्यं ब्रूहि ममाग्रतः ॥ केन त्वं हि मया प्राप्तस्तपो दानव्रतादिना
॥ अनादिमध्यनिधनो भर्ता वैवज्रगुह्यभुः ॥ ईश्वर उवाच ॥ अणुदे
वी प्रवक्ष्यामि तवाग्रे व्रतमुत्तमं ॥ यद्गोप्यं मम सर्वस्वं कथयामि तव
प्रिये ॥ यथा चोडुगणे चंद्रो ग्रहाणां भानुरेव च ॥ वर्णानां च यथा विप्रो
देवानां विद्युरेव च ॥ नदीषु च यथा गंगापुराणानां च भारतं ॥ वेदानां च
यथा साम इन्द्रियाणां मनोयथा ॥ पुराणं वेदसर्वस्वं आगमेन यथोदि
तं ॥ एकाग्रेण शृणुष्वेतत्प्रथादृष्टं पुरातनं ॥ येन व्रतप्रभावेन प्राप्तम
र्द्धासनं मम ॥ तत्सर्वं कथयिष्ये ह त्वं मम प्रेयसीयतः ॥ भाद्रमासि सि
ते पक्षे तृतीयाहस्तसोम्ययुक् ॥ तदानुष्ठानमात्रेण सर्वपापैः प्रमु

ह. ब्र. च्यते ॥ शृणु देवित्वाया पूर्वयद्रतं चरितं मम ॥ तत्सर्वं कथायिष्यामि य
 था वृत्तं हिमालये ॥ पार्वत्युवाच ॥ कथं कृतं मया नाथ व्रतानामुत्तमं
 ॥ ५ ॥ व्रतं ॥ तत्सर्वं श्रोतुमिच्छामि तत्सकाशा नमो देव्यै ॥ ईश्वर उवाच ॥
 अस्ति तत्र महादिव्यो हिमवान्तरगतः ॥ नानाभूमिसमाकीर्णो ना
 नाद्रुमसमाकुलः ॥ नानापक्षिसमायुक्तो नानामृगविचित्रितः ॥ यत्र
 देवाः सगंधर्वाः सिद्धचारणगृहकाः ॥ विचरन्ति यथा देवी गंधर्वाश्च
 निसंकुलाः ॥ स्फाटिकैः कोचैः शृंगैर्मणिवेडुर्यवर्णितैः ॥ भुजैर्लिखं
 निवाकाशं सुहृदो मंदिरं यथा ॥ हिमेन पूरितो नित्यं गंगाध्वनिविनो ॥ ५ ॥
 दितः ॥ पार्वती त्वं तत्र बाल्ये परमाचरतीतपः ॥ अब्दद्वादशकं देवी धूम्र

पानमधोमुखी ॥ संवत्सरचतुःषष्टिपक्षपर्णाशनं कृतं ॥ दृष्ट्वा तातेन तत्क
 र्त्तुं चिंतयादुःखितो भवत् ॥ तस्मै देयामया कन्या एवं चिंतातुरो भवत् ॥
 तदेवावरतः प्राप्तो ब्रह्मपुत्रस्तद्धर्मवित् ॥ नारदो मुनिशार्दूलोः शैल
 पुत्री दिदक्षया ॥ दत्त्वा धर्मं विष्टरं पाद्यं नारदा योक्तवान्गिरिः ॥ शैल उवा
 च ॥ किमर्थमागतः स्वामिन् वदस्व मुनि सत्तम ॥ महद्भाग्येन संप्राप्तं त्व
 दागमनमुत्तमं ॥ नारद उवाच ॥ शृणु शैले इमं द्वाक्यं विष्णुना प्रेषितोऽस्य
 हं ॥ योग्यं योग्या यदा तव्यं कन्यारत्नमिदं त्वया ॥ वासुदेवसमो नास्ति ब्र
 ह्मा विष्णुशिवादिषु ॥ तस्मै देया त्वया कन्या अत्रार्थं संमतं मम ॥ गिरि
 रुवाच ॥ वासुदेवः स्वयं देवः कन्यां प्रार्थयते यदि ॥ तदा मया प्रदातव्या त्व

॥ ६ ॥ दागमन गौरवात् ॥ इत्येवं गदितं श्रुत्वा नभस्य तर्दधे मुनिः ॥ ययौ पी
 तांबरधरं शंखचक्रगदाधरं ॥ कृतांजलिपुटो भूत्वा मुनींद्रिस्तमभाष
 ॥ ६ ॥ त ॥ नारद उवाच ॥ शृणु देव भवत्कार्यं विना होनि श्रितस्तव ॥ हिमवां
 स्तुतदागौरीमुवाच वचनं मुदा ॥ दत्तासि त्वं मया पुत्री देवाय गरुडध्व
 जे ॥ श्रुत्वा वाक्यं पितुर्देवी सखिभिः सहितावननं ॥ सिंहव्याघ्रेर्मर्गैर्व्या
 घ्रतत्र सुप्तासि निजने ॥ सख्युवाच ॥ किमर्थं दुःखिता देवी कथय स्वम
 माग्रतः ॥ यतो भवत्यभिस्पितं करिष्ये हं न संशयः ॥ पार्वत्युवाच ॥ स ॥ ६ ॥
 खि शृणु मम प्रीत्या मनोभिलाषितं मया ॥ महादेवं च भर्तारं करिष्ये हं
 न संशयः ॥ एतन्मे चिंतितं कार्यं तातेन कृतमन्यथा ॥ तस्माद्देहपरित्यागं

करिष्ये हं सखि प्रिये ॥ पार्वत्यो वचनं श्रुत्वा सखी वचनमब्रवीत् ॥ सख्युवा
 च ॥ पिता तत्र न जानाति गमिष्यामो हितद्वनं ॥ इत्येवं संमतं कृत्वा नीतासि
 त्वं मरुद्वनं ॥ पितानिरीक्षयामास हिमवांस्तु गरुडध्वजे ॥ केन नीतासि मे पु
 त्री देवदानवकिं नरेः ॥ नारदाग्रैकृतं सत्यं किं दास्ये गरुडध्वजे ॥ इत्येवं चि
 तया विष्टो मूर्च्छितो निपपात ह ॥ हा हा कृत्वा प्रधावंति लोकास्तं गिरिपुंगवं ॥
 ऊचुर्गिरिवरं सर्वं मूर्च्छाहेतुं गिरेवद ॥ गिरिरुवाच ॥ दुःखस्य हेतुं शृणु त
 कन्यारत्न हतं मम ॥ दृष्ट्वा काळसर्पेण सिंहव्याघ्रेण बाहता ॥ न जाने क
 गता पुत्री केन दुष्टेन बाहता ॥ चक्रे पेशोक संतप्तो वातेनैव महातरुः ॥ गि
 रेर्वनाद्वनं यातस्तदा लोकनकारणात् ॥ सिंहव्याघ्रैश्च भल्लैर्करहिभिः स

॥ ७ ॥ तत्तन्वन ॥ त्वंचापि विपिने घोरैर्ब्रजं तिस्रिभिः सह ॥ तत्र दृष्ट्वा नंदीरम्यो
तत्तीरे च महागुहां ॥ तां प्रविश्य सखी सार्द्धं मन्त्रभोगविवर्जितः ॥ संस्था
प्यवालुकापिंडं पार्वत्या सहितं मम ॥ भाद्रशुक्ल तृतीयायामर्चयंती तु हस्त
भे ॥ तत्र बाधेन गीतेन राशौ जागरणं कृतं ॥ यात्र तृतीया प्रभावेन आसनं च
लितं मम ॥ संप्राप्ते हि तदा तत्र यत्र त्वंसखिभिः सह ॥ प्रसन्नोऽस्मि मया प्रा
क्तं वरं ब्रूहि वरानने ॥ पार्वत्युवाच ॥ यदि देव प्रसन्नोऽसि भर्ता भवतु मे ह
रः ॥ तथेत्युक्त्वा तु तां देवीं कैलासं पुनरागतः ॥ ततः प्रभाते संप्राप्ते नद्यां ॥ ७ ॥
सर्वं विसर्जनं ॥ पारणं तु कृतं तत्र सरव्या सार्द्धं त्वया शुभे ॥ हिमवानपि
तं देशं आजगाम धनं वनं ॥ चतुराशा निरीक्ष्य स्तुविह्वलः पतितो भुवि ॥